

Perusopetuksen palveluverkkomuutosta koskeva valmistelu / Viljakkalan yhtenäiskoulun Karhen toimipisteen lakkauttaminen 1.8.2025 lukien

Kasvatus- ja opetuslautakunta 24.09.2024 § 105
329/02.02.00/2024

Valmistelija: Sivistysjohtaja Matti Hursti

Seloste ja perustelut:

Ylöjärven kaupunginhallituksen päätös 17.6.2024 / § 200

Ylöjärven kaupunginhallitus päätti vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2025-2027 taloussuunnitelman valmistelusta 17.6.2024. Kaupunginhallituksen päätökseen sisältyy seuraava perusopetuksen palveluverkkoa koskeva toimenpide:

Viljakkalan yhtenäiskoulu / Karhen toimipiste

Karhen toimipisteen lakkauttaminen 1.8.2025 lukien ja oppilaiden siirtäminen koulun päätoimipisteelle Viljakkalaan tai Mutalan kouluun, ensisijaisena perusteluna Karhen toimipisteen oppilasmäärän lasku.

Palveluverkkotoimenpiteisiin liittyen kaupunginhallitus päätti käynnistää yhteistoimintaneuvottelut niin sanotun jatkuvan neuvottelun periaatteella.

Lisäksi kaupunginhallitus ohjeisti kasvatus- ja opetuslautakuntaa toteuttamaan tarvittavat osallistamis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varaamiseen liittyvät toimenpiteet.

Oheismateriaali: kaupunginhallituksen päätös 17.6.2024 / § 200

Kaupunginhallituksen päätöksen toimeenpano ja päätösvaikutus kasvatus- ja opetuslautakunnalle

Päätösvaikutusta on edellä todetun kaupunginhallituksen päätöksen lisäksi ohjannut hallintolaki 31 § ja 41 §.

Hallintolaki 31 §, 1. mom.

”Viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset.”

Hallintolaki 41 § / Vaikuttamismahdollisuuksien varaaminen

”Jos asian ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus muiden kuin asianosaisten elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin, viranomaisen tulee varata näille henkilöille mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta.

Asian vireilläolosta ja vaikuttamismahdollisuuksien käyttämisestä on ilmoitettava asian merkityksen ja laajuuden kannalta sopivalla tavalla.

Asian vireilläolosta ei kuitenkaan tarvitse ilmoittaa, jos se vaarantaa ratkaisun tarkoituksen toteutumisen tai aiheuttaa muuta merkittävää haittaa taikka jos se on ilmeisen tarpeetonta.”

Hallintolaki 31 § mukaiset tarpeelliset tiedot sekä selvitykset

Kaupunginhallituksen päätöksen perustelujen keskeisiä aineistoja ovat olleet:

- perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkkoselvitys 2023
- ajantasaiset väestökisteritiedot 0-15 -vuotiasta asukkaista Ylöjärvellä ja niiden avulla laaditut kaupungin perusopetuksen oppilasennusteet.

Väestökisteriin merkityt kuntalaisten asuinpaikkatiedot voidaan siirtää käytössä oleviin karttaohjelmiin. Näin saadaan tarkasti selville esimerkiksi 1-6 -vuotiaiden lasten määrät kunkin koulun oppilaaksiottoalueilla.

Palveluverkkoselvitys 2023 ja 20.8.2024 väestökisteritietoihin perustuva Viljakkalan yhtenäiskoulun Karhen toimipistettä koskeva oppilasennuste ovat tämän pykälän oheismateriaalina.

Oppilasennusteen mukaan Viljakkalan yhtenäiskoulun Karhen toimipisteen oppilasmäärä laskee 1.8.2027 mennessä 21 oppilaaseen.

Oppilasmäärän muutos on merkittävä, sillä vielä lukuvuoden 2021 alkaessa Karhen toimipisteen oppilasmäärä oli 53 oppilasta. 7.8.2024 oppilaita oli 37.

Väestökisterin kautta saatavat tiedot eivät ole ristiriidassa Karhen koulua koskevaan kaupunginhallituksen päätökseen. Kaupunginhallituksen päätöksen ensisijaiseksi perusteluksi on todettu Karhen toimipisteen oppilasmäärän lasku.

Muita tarvittavia selvityksiä päätösvalmisteluun (esimerkiksi päätöksen vaikutusten ennakoarvointi) on tehty hallintolaki 41 §:n mukaisten toimenpiteiden yhteydessä.

Hallintolaki 41 § mukainen vaikutusmahdollisuuksien varaaminen

Vaikutusmahdollisuuksien varaaminen voidaan tiivistetysti kuvata päätösvalmisteluun liittyvien toimenpiteiden listauksella:

1. Kaupunginhallituksen päätös 17.6.2024
2. Yleistiedote kaupunginhallituksen päätöksestä 18.6.2024
3. Ensimmäinen henkilöstöinfo kaupungintalolla 19.6.2024
4. Julkaistu ilmoitukset palveluverkkomuutosten kuulemistilaisuuksista 8.8.2024
5. Kaupungin verkkosivuille avattiin [Kuuleminen - Ylöjärvi \(ylojarvi.fi\)](https://www.ylojarvi.fi/kuuleminen) 8.8.2024
 - alustalla aineistojen julkaisu sekä avoin sähköinen webropol-mielipidelmä
6. Yhteistoimintamenettely käynnistyi 13.8.2024, kesto vähintään kuusi viikkoa
7. Kuulemistilaisuuksien aineisto julkaistiin em. verkkosivulla 20.8.2024
8. Kuulemistilaisuus Karhen koululla järjestettiin 2.9.2024, tilaisuuden kulku pääpiirteittäin:
 - aineistojen esittely
 - valmisteluprosessin esittely
 - päätöksen vaikutusten ennakoarvioinnin esittely
 - ohjeet mielipiteiden/lausuntojen jättämiseen
 - keskustelut ja kommentit
 - muistion laatiminen
9. Mielipiteiden jättämisen takaraja 9.9.2024
10. Kasvatus- ja opetuslautakunnan käsittely 24.9.2024
11. Kaupunginhallituksen käsittelyt 21. ja 28.10.2024
12. Kaupunginvaltuuston käsittely 11.11.2024

Oheismateriaalina kuulemistilaisuuden aineisto, joka on edelleen nähtävillä myös Kuuleminen – Ylöjärvi -verkkosivulla.

Oheismateriaalina kuulemistilaisuuden muistio.

Päätöksen vaikutusten ennakoarviointi

Arviointia on tehty Kuntaliiton suosittelman jäsentelyn mukaisesti.

Näkökulmia arviointiin ovat olleet:

1. Kuntalaisvaikutukset (oppilaat, oppilaiden vanhemmat)
2. Ympäristövaikutukset (vaikutukset esimerkiksi alueen muihin asukkaisiin, kaupunkikuvaan tai alueen vetovoimaan)
3. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset (muutokset esimerkiksi henkilöstön työtehtäviin ja työpaikkoihin)
4. Taloudelliset vaikutukset (vaikutukset kunnan tuloihin ja menoihin)
5. Yritysvaikutukset (esimerkiksi palveluiden ostot).

Vaikutuksia voidaan arvioida eri päätösvaihtoehdoilla, mutta tässä valmistelussa kaupunginhallituksen päätös 17.6.2024 § 200 on rajannut vaihtoehdot nykytilaan nähden yhteen. Vaikutuksia on tietyiltä osin arvioitu eri aikaväleille (esimerkiksi talousvaikutukset).

Vaikutusten ennakoarviointi sisältyy kuulemistilaisuuden aineistoon, joka on tämän pykälän oheismateriaalina.

Asian valmistelussa jätetyt mielipiteet ja lausunnot

9.9.2024 mennessä verkkosivujen kautta (sähköinen webropol-lomake) saatiin 102 mielipidettä tai lausuntoa.

Lisäksi on pyydetty tai saatu muuta kautta 8 lausuntoa ja mielipidettä.

Mielipiteet ja lausunnot ovat tämän pykälän oheismateriaalina.

Mielipiteissä esiintyvät teemat voidaan tiivistetysti jäsenellä seuraavasti:

- pieni koulu on kasvu- ja oppimisympäristönä parempi/turvallisempi kun suuri koulu (mm. turvallisuus, kiusaaminen)
- isossa koulussa opetusryhmät ovat suuremmat kuin pienessä koulussa
- pienessä koulussa oppimistulokset ovat paremmat kuin suuressa koulussa
- Karhen koulun toimintaympäristö on erityisen suotuisa ympäristökasvatuksen toteuttamiseen, mutta myös kokonaisuutena
- Karhe on ympäristökoulu, sen toiminta on ansiokasta ja ainutlaatuista
- ympäristökoulun toimintaa ei saa lakkauttaa vaan toimintaa tulee kehittää ja laajentaa
- oppilasennusteet/lapsimäärät on laadittu väärin
- lakkautuksen taloudelliset vaikutukset on arvioitu väärin
- lakkautus ei tuo säästöä
- lakkautus lisää opetusryhmiä pääkoululla (Viljakkalan yhtenäiskoulun päätoimipisteellä)
- koulumatkat pitenevät, koulupäivä pitenee
- arkiliikunta vähenee
- mikä on naapurikunta Ikaalisten päätösten vaikutus (Ikaalinen päätti lakkauttaa Luhalahden koulun)
- osayleiskaavan puuttuminen/kaavan laadinnan pitkittyminen on estänyt Karhen kylän kehittämistä ja asukasmäärän kasvua
- mikä on maaseudun tulevaisuus – kehitetäänkö vain keskustaa, jonka takia Viljakkala/Karhen alue näivetty palvelujen riisumisen kautta
- kaupungin vetovoimaa ei saa heikentää
- maaseutuvaikutusten arviointi on jätetty tekemättä

Ohessa on annettu vastineet jätetyissä mielipiteissä pääasiallisiksi nousseisiin näkökulmiin ja teemoihin.

Vastine 1. Pienen koulun ja suuren koulun paremmuuden vertailu
Koulun ydintehtävä on tukea oppimista ja kasvua. Tutkimustulokset eivät tue olettamusta, että pienet koulut ja pieni luokkakoko takaavat hyvät oppimistulokset. Tämänhetkisen yleisen käsityksen mukaan koulumenestys on yhteydessä etenkin oppilaiden kotitaustaan.

Toinen keskeinen menestyvän koulun tekijä on toimintakulttuuri. Oppilaan oppimista ja hyvinvointia tukeva toimintakulttuuri on mahdollista rakentaa eri kokoihin kouluihin. Koulun aikuiset ovat avainasemassa hyvän toimintakulttuurin rakentamisessa, ei koulun koko.

Vastine 2. Oppilas/lapsiennusteet on laadittu väärin
Ennusteet pohjautuvat ajantasaisiin väestörekisteritietoihin yksittäisen oppilaan/lapsen kotiosoitteen tarkkuudella. Eri ikäiset lapset tai oppilaat saadaan tarkasti esimerkiksi pisteinä näkyviin yksittäisen koulun oppilasalueella.

Vastine 3. Taloudellisen vaikutukset on laskettu väärin
Kaupungin käyttömenoihin vaikutukset voidaan arvioida tarkasti tilinpäätöstietojen ja yksikkökohtaisten toteutuneiden kustannusten avulla.

Tulevaisuutta koskevat vaikutukset voidaan arvioida oppilasennusteen kautta (vaikutus opetusryhmien määrään) tai esimerkiksi muuttuvien koulukuljetusjärjestelyjen kautta.

Osa vaikutuksista toteutuu täysimääräisesti heti (esim. kiinteistön ylläpito, siivous, ruokahuolto), osa asteittain. Osaan käyttömenoista lakkautus ei vaikuta lainkaan (esim. oppimateriaalien hankinta).

Vastine 4. Lakkautus lisää opetusryhmiä pääkoululla (Viljakkalan yhtenäiskoulun päätoimipisteellä)
Mahdollinen lakkautus ei tämänhetkisen oppilasmäärän perusteella lisää opetusryhmiä Viljakkalan päätoimipisteellä.

Vastine 5. Koulumatkat pitenevät ja koulupäivä pitenee.
Tämä on konkreettinen muutos. Toisaalta tällä hetkellä Karhen 37 oppilaasta on koulukuljetusoppilaita jo nyt 33. Tässä mielessä muutos ei olisi vaikutuksiltaan huomattavan merkittävä. Uusi koulumatka olisi pisimmillään n. 20 km.

Karhen alueella asuvat oppilaat ovat vuosien ajan käyneet ns. yläkoulua Viljakkalan toimipisteellä.

Vastine 6. Ikaalisten kaupungin päätös Luhalahden koulun lakkauttamisesta
Perusopetuslaki on suonut jo vuosien ajan mahdollisuuden hakea lähikoulun asemesta toissijaista koulupaikkaa toisesta kunnasta. Ikaalisten kaupungin päätös ei näillä näkymin aiheuta merkittävää muutosta nykytilanteeseen.

Vastine 7. Maaseutuvaikutusten arviointi on jätetty tekemättä
Päätöksen ennakkovaikutusten arviointi Kuntaliiton suosituksen mukaisesti (ympäristövaikutukset) on riittävän kattava vaikutusten arviointiin.

Lisätietoja päätöksestä: Sivistysjohtaja Matti Hursti, p. 050 680 67, etunimi.sukunimi@ylojarvi.fi

Oheismateriaali / Oheismateriaalit:

- kaupunginhallituksen päätös 17.6.2024 / § 200
- palveluverkkoselvitys 2023
- oppilasennuste/Karhe 20.8.2024
- ilmoitus kuulemistilaisuudesta
- kuulemistilaisuuden esittelyaineisto
- kuulemistilaisuuden muistio
- mielipiteet webropol
- muut toimitetut mielipiteet ja lausunnot
- perusopetuksen tilastotietoa / Viljakkalan yhtenäiskoulun oppilasryhmät 1-6 luokilla lv. 2025-2026

Esittelijä: Sivistysjohtaja

Päätösehdotus: Kasvatus- ja opetuslautakunta päättää:

1. todeta edellä olevan selosteosan ja kokouksen oheismateriaalien perusteella, että Viljakkalan yhtenäiskoulun Karhen toimipistettä koskeva palveluverkkomuutoksen päätösvalmistelu on tapahtunut kaupunginhallituksen 17.6.2024 § 200 päätöksen sekä hallintolaki 31 § ja 41 § mukaisesti;
2. todeta, että Karhen koulun mahdollista lakkauttamista koskevat taloudelliset vaikutukset on otettu huomioon kasvatus- ja opetuslautakunnan vuoden 2025 talousarvion valmistelussa;
3. esittää edellä todetun kaupunginhallituksen 17.6.2024 päätöksen nojalla kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle Viljakkalan yhtenäiskoulun Karhen toimipisteen lakkauttamista 1.8.2025 lukien.

Päätös: Keskustelun kuluessa jäsen Koskinen teki seuraavan ehdotuksen koskien kohtaa kolme:

”Esitän, että talousarviovalmistelua jatketaan siten, ettei lopeteta Viljakkalan yhtenäiskoulun Karhen toimipistettä, vaan tarkastellaan 2027 oppilasmääriä ja tehdään jatkon suhteen päätökset. Koulunkäyntiä jatketaan siihen asti nykyisessä siirtokelpoisessa rakennuksessa.”

Jäsen Risku kannatti jäsen Koskisen esitystä.

Varapuheenjohtaja totesi tämän jälkeen, että oli syntynyt esittelijän ehdotuksesta poikkeava, kannatettu esitys, jonka vuoksi oli suoritettava nimenhuutoäänestys. Varapuheenjohtaja esitti suoritettavaksi äänestyksen nimenhuudolla siten, että esittelijän pohjaehdotusta kannattaneiden tuli äänestää ”JAA” ja jäsen Koskisen esittämää ja jäsen Riskun kannattamaa esitystä kannattaneiden tuli äänestää ”EI”.

Äänestysesitys ja -tapa hyväksyttiin yksimielisesti. Käydyssä nimenhuutoäänestyksessä äänet jakaantuivat seuraavasti: 4 JAA-ääntä, 6 EI-ääntä 0 tyhjää ja puheenjohtaja Pajunen oli poissa.

JAA-äänen antoivat varapuheenjohtaja Jäppinen, jäsen Järvensivu, jäsen Rantanen ja jäsen Salminen. Ei-äänen antoivat jäsen Alanen, jäsen Koskinen, jäsen Kytömäki, jäsen Niemi, jäsen Risku ja varajäsen Heino.

Varapuheenjohtaja totesi jäsen Koskisen tekemän ja jäsen Riskun kannattaman ehdotuksen tulleen kasvatusta ja opetuslautakunnan päätökseksi.

Hyväksyttiin kohdat 1. ja 2. päätösehdotuksen mukaan. Kasvatus- ja opetuslautakunta päätti esittää, että talousarviovalmistelua jatketaan siten, ettei lopeteta Viljakkalan yhtenäiskoulun Karhen toimipistettä, vaan tarkastellaan 2027 oppilasmääriä ja tehdään jatkosuhteen päätökset. Koulunkäyntiä jatketaan siihen asti nykyisessä siirtokelpoisessa rakennuksessa.

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 20.26.

Kasvatus- ja opetuslautakunta piti kokousta tämän asian käsittelyn jälkeen klo 20.46-20.53.